

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Георги Асенов Арнаудов,
преподавател в Нов български университет,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство,
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
по професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство
с кандидат Възкресия Вихърлова Атанасова

Дисертацията на **Възкресия Вихърлова Атанасова** на тема **„Ситуиране на театрален спектакъл в поредицата Ритуал – Театър – Ритуал“** е развита в рамките на един обем от 123 страници със приложени материали към тях. Дисертацията съдържа **Увод**, четири равностойни на глави части озаглавени съответно: първата – **„Бъдещето на ритуала или завещанието на професор Шехнер /Преди матриците/“**, втората – **„Матрица 1 – Случаят Арто“**, третата – **„Случайни и нарочни срещи на Матрицата Барба и Процесът Бит“**, четвъртата – **„Матрица 3: Изкуството като средство Случайности и закономерности“**, **Заклучение**.

Аз познавам работата на Възкресия Вихърлова Атанасова, още от началото на 90-те години на ХХ в. и най-вече от множеството съвместни проекти в които съм участвал като автор на музиката. А това е едно над четвъртвековно сътрудничество с един изключителен творец, изследовател и педагог, който успя със своята дейност да промени коренно посоките на развитие на българското театрално, а и не само театрално изкуство. Творец с ярък почерк и мощно присъствие, който нито за миг не остана спокоен и не успя да се поддаде на съблазните на рутината. Основа на работата по темата на дисертацията, както и на самото изложение на текста е личният творчески и изследователски опит на дисертанта, сам по себе си изключително приносен в своята безпристрастност, вгълбеност, честност и коректност.

Целите и задачите на дисертационния труд са обосновани и дефинирани отлично още в увода на текста. Като основен обект и поле на

своето изследване дисертанта е избрал дългогодишната творческа и артистична практика на група артисти, наречена "Процесът БИТ", който по своята основна същност и вече 20 годишна реализация представлява изследователска програма, концепция, тренинг, поредица от демонстрации, спектакли и работни семинари. Така дисертацията по думите на автора се занимава с „доказване на съществуването на веригата "Ритуал-Театър-Ритуал" и поместване в нея на „работа пред публика-театрален спектакъл“. През годините Възкресия Атанасова си е поставяла и е успявала да спазва строги условия при доказването на своите тези. Тези условия са се основавали на идеята за бягство и абстрахиране от общия, митичен смисъл на ритуала, в идеята на дисертанта за превръщането му в „телесна практика“, постигана впрочем чрез дълга и продължителна тренингова работа, която е била и предпоставка за постигането и създаването на нов естетически резултат. Според автора именно тази почти ритуална продължителност е инструмент за изграждането на „естетическия Аз“, за създаването на „дифузна пропускливост на несъзнавано в съзнавано“, като „механизъм за изграждане „на персоналния наратив“.

Дисертанта си поставя за цел доказването именно на тази хипотеза а това води до основната цел на текста - да опише Процеса БИТ и да представи водещите му принципи, да докаже по думите на автора "автономното съществуване на изведените принципи и тяхната пряката приложимост в програма за обучение по актьорско майсторство". Важно условие тук е диференцирането на процеса БИТ от програмата, практиката и факта БИТ. Основният метод избран от дисертанта в неговото изследване и написването на текста на дисертацията е сравнителния анализ на Процесът БИТ и съпоставянето му с аналогични световни артистични теории и практики, като тези на Ричард Шехнер, Антонен Арто, Еуженио Барба и Йежи Гротовски. Обект на текста в неговите четири основни части е именно разглеждането на тези практики, които дисертанта.

Цялата работа на Възкресия Вихърлова Атанасова, така както може да бъде видяна в логиката на организацията и нека го нарека самобитното „формообразиване“ на текста, в избора на методология и методика на изследване съответства напълно на поставените още в увода задачи на дисертационния труд. Следва да изведе че работата на дисертанта по представянето по същество на информацията за артистичните идеи и практики на Шехнер, Арто, Барба и Гротовски, както и на развитите негови релевантни творчески идеи откроява изключително приносния характер на дисертацията и голямата значимост на изследвания проблем, както в историографско, така и в научно-приложно отношение.

Волята за Творчество на участниците в Процеса БИТ е довела да един впечатляващ резултат а това е създаването на собствена утопия – наречена „Случаят Арто“, на собствена практика на „доверяване“, наречена „Училището Барба“, на упование на „Изкуството като средство“ и на валидизиране на посланието за Бъдещето на Ритуала. А това според идеите на автора е било възможно именно по остта Шехнер – Арто – Барба – Гротовски. Тя е представена впрочем в тези вече няколко пъти споменати от мен четири части на дисертацията, които автора ѝ нарича „матрици.“ Те, по неговите думи са налагани през годините върху Процеса БИТ и са поместили в себе си предполагаемите, възможните и реални приноси на този процес във всяка една от избраните конкретни теории и практики.

Описаните в тези четири части/матрици тренинги, практики, изследователски дейности, разработки на идеи, съмнения и постижения, лутания и постигания, артистични и творчески резултати са изключително приносни а някои от постановките на дисертанта дори христоматийни.

Запознат съм изцяло с представеният ми от **Възкресия Вихърлова Атанасова** автореферат, който изключително ясно, точно и коректно представя основните моменти от текста на дисертацията. Съгласен съм изцяло с изведените от дисертанта „Основни приноси в рамките на Процесът БИТ“. Те отново са христоматийни, както в своята афористичност и

сентенциален характер, така и в своята изключителна точност и яснота. Да, те не могат да бъдат приети като типични за „научното говорене“, но именно затова са ценни с запазването на артистичния, творчески дух на автора на дисертацията.

На основата на гореизложеното си позволявам да оценя положително и изключително високо извършените от дисертанта дългогодишни практически дейности, проучвания, изследвания, систематизации и постигнати научни резултати, които мога да определя само като изключително ценни и приносни. С нащоящето предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Възкресия Вихърва Атанасова образователната и научна степен „доктор“ по специалност 8.4. Театрално и филмово изкуство

София, 6.07.2018

доц. д-р Георги Асенов Арнаудов

Подпис: .....